

แนวทางพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล
Guidelines for the Development and Promotion of Natural Tourist Sites
in Satun Province

สุนิสา ขะสุวรรณ¹ และ เสรี วงษ์มณฑา²
Sunisa Kasuwan¹ and Seri Wongmonta²

Received December 09, 2020 & Revise May 13, 2021 & Accepted September 30, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพจังหวัดสตูลในการพัฒนาการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติ 2) เพื่อวางแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติจังหวัดสตูล 3) เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 21 คน จากองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว และภาคนักวิชาการด้านการตลาด ผลการศึกษาพบว่า 1) จังหวัดสตูลมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติบนพื้นฐานการท่องเที่ยวแบบบูรณาการการอย่างยั่งยืน 2) แนวทางการพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล พบว่ามีความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการพัฒนาชุมชน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมผสมผสานเทคโนโลยีให้เกิดนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวสู่ตลาดการท่องเที่ยว 4.0 การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านแหล่งท่องเที่ยวในด้านอุปทานให้ได้มาตรฐาน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวนานาชาติและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับระบบโลจิสติกส์และตลาดการท่องเที่ยว 3) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล พบว่าควรมีเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP และผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญา และนวัตกรรมชุมชนสู่การสร้าง Brand การค้าที่สามารถแข่งขันได้ ส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูลที่มีคุณภาพ และส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การพัฒนาการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดสตูล

E-mail : nongtikioveyou@gmail.com

Abstract

The objectives of this research are 1) To study provincial houses in the development of natural tourism 2) to develop guidelines for natural residences in Satun Province 3) to find guidelines for natural tourism management. Using a high-level qualitative research methodology with 20 informants from government, private sector, sector, tourism academics and marketing academics. The results of the study found that 1) Satun province has the potential to develop natural tourism. Based on sustainable integrated tourism 2) Guidelines for the development of natural tourism resources in Satun Province It was found that there was a need to develop human potential for community development through the participation process. Technology to create tourism innovations to the tourism 4.0 market Developing a standardized tourism management system for the supply side To support international tourists and develop tourism routes in accordance with and connect with logistics systems and tourism market 3) Guidelines for promoting natural tourism in Satun Province Found that there should be a strengthening of the community economy, product development for the OTOP community And wisdom products And innovate the community's way of creating a competitive commercial brand Promote quality natural tourism advertising in Satun province. And promote conservation Restoring natural attractions of Satun Province

Keywords: Nature tourism , Tourism development , Tourism promotion , Satun Province

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาท่องเที่ยวแห่งชาติในฉบับที่ 2 รัฐบาลมีนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง 4 ภาค มีทั้งหมด 55 จังหวัด สำหรับการส่งเสริมเมืองรองและชุมชน รัฐบาลมีนโยบายที่ต้องการให้การท่องเที่ยวช่วยลดความเหลื่อมล้ำในแง่ของพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหน่วยงานทุกภาคส่วนต้องมีการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ ในการผลักดันการท่องเที่ยวเมืองรองให้เป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวทางเลือกให้นักท่องเที่ยวที่สนใจโดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้

นักท่องเที่ยวมาเยือน ซึ่งมีความงดงามตามสภาพธรรมชาติ ความแปลกตาของสภาพธรรมชาติ สันฐานที่สำคัญทางธรณีวิทยาและภูมิศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์หรือเป็นสัญลักษณ์ ของท้องถิ่น (เดวิด สโคว์ซิลล์, 2561) (David Scowchill, 2018)

จังหวัดสตูลเป็นหนึ่งในบรรดาเมืองรองของประเทศไทย มีทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ภูเขา ถ้ำ และอุทยานแห่งชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่น สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน และในปี 2560 ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล ได้รับรางวัลจากยูเนสโกให้เป็นเมืองอุทยานธรณีโลก หรือ Satun UNESCO Global Geopark แห่งแรกของประเทศ เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญและมีความโดดเด่นทางธรณีวิทยา ธรรมชาติวิทยา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์มีเรื่องราวที่เชื่อมโยงคุณค่าของผืนแผ่นดินกับวิถีชีวิตชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561) (Tourism Authority of Thailand, 2018)

ผู้วิจัยตระหนักถึงความจำเป็นดังกล่าว จึงต้องการทำวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล” เพื่อสนองนโยบายภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ กรอบพัฒนาประเทศระยะยาว (พศ.2560-2580) เป้าหมายด้านการท่องเที่ยว “การเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวระดับโลก” และสนองนโยบายการส่งเสริมท่องเที่ยวเมืองรอง ลดความเหลื่อมล้ำในแง่ของพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนในจังหวัดสตูลได้แนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูลไปปรับใช้ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.เพื่อศึกษาศักยภาพจังหวัดสตูลในการพัฒนาท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- 2.เพื่อวางแผนทางในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล
- 3.เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล

ทบทวนวรรณกรรม

1.แนวคิดการท่องเที่ยว

นิศา ชัยกุล (2555) Nisachaikul (2012) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยว (Tourism) ไว้ว่าการท่องเที่ยว (Tourism) นั้น หมายถึง กิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการด้วยกันเป็นอย่างน้อย ได้แก่ การเดินทาง การพักค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน

กนก

วรรณ วงษ์ศรีแก้ว (2549 , หน้า 12-13) Kanokwan Wongsrikaew (2006, pages 12-13) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า “การท่องเที่ยวนั้นเป็นการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เดินทาง และบริการที่ใช้ในการเดินทาง รวมไปถึงจุดหมายปลายทาง” ฉันทช วรรณธณอม (2552) Chantawan Thanom (2009) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว คือ การดำเนินกิจกรรมบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น บริการด้านการเดินทาง บริการด้านอาหารและพักรแรม และบริการด้านการนำเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวนั้นจะต้องดำเนินการโดยหวังกำไร ซึ่งต้องอาศัยแรงงานและการลงทุน

ประเภทของการท่องเที่ยว

ประเภทของการท่องเที่ยวนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวได้โดยการท่องเที่ยวจะจำแนกที่หมายปลายทางของการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว สามารถจำแนกได้ออกเป็น 7 ประเภทด้วยกัน ดังนี้

1.1 การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental tourism) จะมีความคล้ายคลึงกับการท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ แต่การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อมจะเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวจากแดนไกลให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งมีการเน้นสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ที่เป็นสิ่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าการท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ ที่จะเน้นชาติพันธุ์มนุษย์การกลับคืนสู่ธรรมชาติ

1.2 การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและการเข้าร่วมในวิถีชีวิตเก่า ๆ ที่กำลังจะสูญหายไปในบางท้องถิ่น เพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงประวัติความเป็นมา และการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตน เช่น การแสดงศิลปวัฒนธรรม และประเพณีหรืองานเทศกาล ต่าง ๆ

1.3 การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่ประสงค์ที่จะสังเกตการแสดงออกทางวัฒนธรรม และแบบแผนการใช้ชีวิตของประชากรต่างเผ่าพันธุ์ และจะรวมไปถึงการไปเยี่ยมเยือนบ้านเกิดเมืองนอนของตน รวมไปถึงการเข้าร่วมพิธีกรรมการรำฟ้อน การเข้าร่วมพิธีทางศาสนาต่าง ๆ

1.4 การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business tourism) มีลักษณะเด่นคือ การประชุม การหาหรือการพบปะกันหรือการสัมมนา ซึ่งมักรวมตัวกันเอาการท่องเที่ยวประเภทอื่นเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งเมื่อมีการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจเกิดขึ้นนั้น แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่งจะมีการท่องเที่ยวได้หลายประเภท

1.5 การท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ (Recreational tourism) เป็นการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา การรักษาโรค การอาบแดด และการสมาคมกันในสิ่งแวดล้อมที่จะผ่อนคลายจิตใจ ซึ่งการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้จะดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจโดยเฉพาะ

1.6 การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ (Historical tourism) การท่องเที่ยวชมพิพิธภัณฑสถานและโบราณวัตถุเก่า ๆ ที่มีความเน้นความรุ่งเรืองที่เกิดขึ้นในอดีต อาจเป็นการประชุมอนุสาวรีย์ โบสถ์ วิหาร หรือวังต่าง ๆ อาจรวมไปถึงการแสดงแสงเสียงเหตุการณ์ที่สำคัญและมีความโดดเด่น ที่เกิดขึ้นจริงในอดีตกาล

1.7 การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive tourism) ซึ่งการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลนั้น เป็นการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเพื่อเป็นรางวัลมอบให้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นสวัสดิการแก่หน่วยงาน และบริษัทห้างร้านต่าง ๆ เพื่อนันทนาการ และเพื่อการดูงานประชุมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยหน่วยงานและบริษัทห้างร้านนั้นจะเป็นผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งหมด ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2551, หน้า 33-34) Chalongsripimon Sompong (2008, pages 33-34).

2.แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยว

พะยอม ธรรมบุตร (2549, หน้า 1-3) Phayom Thammabut (2006, pp. 1-3) ได้กล่าวถึงกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวต้องมีการพัฒนาปัจจัย 5 ประการ ดังนี้

2.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ซึ่งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้แก่การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม อาทิเช่น สนามบิน ระบบคมนาคม ตลอดจนบริการด้านอุตสาหกรรม,ขนส่ง อาทิเช่น การขนส่งทางอากาศ การขนส่งทางบก และการขนส่งทางน้ำ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทาง (Destination) หรือแหล่งท่องเที่ยวได้ และนักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจสูงสุด (Attraction)

2.2 การมีที่พักเพื่อรับรองนักท่องเที่ยว (Accommodation) ซึ่งการมีที่พักเพื่อรับรองนักท่องเที่ยวที่ต้องการค้างคืนนั้น ได้แก่ ที่พักประเภทต่าง ๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์ และเกสต์เฮาส์ รวมไปถึงที่พักประเภทต่าง ๆ และในที่พักจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับต่าง ๆ

2.3 แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่นับเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญสูงสุดของการเดินทาง เพราะแหล่งท่องเที่ยวจะเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว

2.4 กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) กิจกรรมนันทนาการ (Tourist Activities) และกิจกรรมสันทนาการ (Recreational Activities) กิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในยุคปัจจุบัน เพราะการท่องเที่ยวไม่ใช่แค่การเดินทางไปชมโบราณสถาน อนุสาวรีย์ ชมความงดงามของธรรมชาติเท่านั้น แต่เป็นการที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว

2.5 บริการเบ็ดเตล็ดทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว (Ancillary) ซึ่งบริการเบ็ดเตล็ดทั้งหมด

ที่มีให้นักท่องเที่ยวได้เห็นได้แก่ โรงพยาบาล ไพรชณีย์ สถานีบริการน้ำมัน ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก บริการด้านร้านอาหาร ห้องสุขา ตู้ATM ฯลฯ

3.แนวคิดการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2550) Chalong Sripimon Sompong (2007) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหรือส่วนประสมทางการตลาด (marketing mix) ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีทั้งหมด 8 อย่างด้วยกัน (8P's) ซึ่งมีดังนี้

3.1 การส่งเสริมการจัดจำหน่าย (Promotion) เป็นการจัดการส่งเสริมการจัดจำหน่าย ซึ่งการส่งเสริมการจัดจำหน่ายนั้นเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่สำคัญในการจัดการตลาดของสินค้าทางการท่องเที่ยว โดยสามารถจัดทำได้หลายลักษณะได้แก่ การจัดส่งเสริมการจัดจำหน่ายแบบเน้นในตัวสินค้าเอง การจัดส่งเสริมการจัดจำหน่ายแบบการเน้นที่เครื่องหมายการค้า และการจัดส่งเสริมการจัดจำหน่ายแบบร่วมกับสินค้าอื่น

3.2 ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) การท่องเที่ยวและสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงและเลือกช่องทางการจำหน่ายได้โดยไม่มีกฎตายตัว ซึ่งจะถูกกำหนดโดยสภาวะตลาด ได้แก่ จัดจำหน่ายโดยตรงให้กับลูกค้า จัดจำหน่ายโดยผ่านตัวกลาง และจัดจำหน่ายโดยการแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย

3.3 ผลิตภัณฑ์ (Product) สินค้าจากการท่องเที่ยวนั้นเป็นสินค้าที่ไม่สามารถจับต้องได้ โดยความต้องการของลูกค้า คือการซื้อความคาดหวัง (Expectation) ดังนั้นผู้ให้บริการจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้สูงขึ้น หากผู้ให้บริการหรือผู้ประกอบการไม่ได้มีการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวที่ตนเองประกอบอยู่ก็ไม่อาจบรรลุถึงเป้าหมายได้

3.4 ราคา (Price) ซึ่งราคาจะปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดราคา ได้แก่ ฤดูกาล (Seasonal) ราคาสินค้าจะขึ้นอยู่กับฤดูกาลท่องเที่ยว ซึ่งในสินค้าชนิดเดียวกันอาจมีราคาที่แตกต่างกันมากกว่าเท่าตัวในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว มาตรฐานการบริการ (Service Standard) ที่ต่างกันจะเป็นตัวกำหนดราคาสินค้าซึ่งผู้ซื้อสินค้าจะต้องยอมรับในมาตรฐานดังกล่าว และทิศทางและแนวโน้มความนิยม (Trend) จะเป็นตัวกำหนดราคาของสินค้าทางการท่องเที่ยว

3.5 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment) ซึ่งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพนั้น หมายถึงบรรยากาศขณะซื้อสินค้าและบริการ และขณะที่ลูกค้าบริโภคสินค้าจะสามารถสร้างความรู้สึกรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจได้ในทันที

3.6 กระบวนการซื้อ (Purchasing process) ซึ่งกระบวนการซื้อนั้นเป็นการศึกษาข้อมูลทางการตลาด เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการซื้อของนักท่องเที่ยวและการเลือกสรรผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยว

4.แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

วีระพล ทองมา (2547) Weeraphon Thongma (2004) ได้ให้คำอธิบายความหมายของการท่องเที่ยวชุมชนไว้ว่า “การท่องเที่ยวชุมชนเป็นเรื่องของการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนในท้องถิ่นและผู้มาเยือน ในการที่จะดูแลรักษาทรัพยากรด้านต่าง ๆ ของชุมชนที่มีอยู่แล้ว การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชนจะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน และเพื่อเกิดประโยชน์แก่ชุมชน” พิมพรวิ โรจน์รุ่งสัจย์ (2553) Pimravee Rungrungsat (2010) ได้กล่าวไว้ว่า ความหมายของการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ก่อนอื่นต้องทราบถึงหัวใจของการท่องเที่ยวชุมชนก่อนว่าหากจะดำเนินการจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่สมบูรณ์นั้น ต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการพัฒนาท่องเที่ยว สำหรับความหมายของชุมชนในองค์ประกอบของการท่องเที่ยวชุมชน คือ ต้องมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมของแต่ละคน จนรวมกันเป็นปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มคนและองค์กรในพื้นที่เฉพาะพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งขึ้น และกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกัน ร่วมเป็นเจ้าของในพื้นที่หนึ่งร่วมกันและเกิดกระบวนการสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มคนนั้นขึ้น รวมไปถึงผู้มีส่วนร่วมหลักที่ควรนำมาร่วมในกระบวนการพัฒนาและจัดการชุมชนด้วยนอกจากส่วนของชุมชนแล้ว คือ ผู้มีอำนาจตัดสินใจ เช่น ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และนักท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) มีอยู่ 4 ด้าน (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2557) (Community Tourism Institute, 2014) ได้แก่

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม คือ ชุมชนต้องมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีวิธีการผลิตที่พึ่งพา การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งชุมชนต้องมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

2. ด้านองค์กรชุมชน คือชุมชนต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน และมีปราชญ์หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย

3. ด้านการจัดการ คือชุมชนต้องมีกฎและกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม มีกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้

4. ด้านการเรียนรู้ คือชุมชนต้องมีระบบการจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน มีการสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน และมีลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมแตกต่าง

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดสตูลใน 4 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสตูล อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอมะนัง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลเฉพาะกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล ได้แก่การศึกษาข้อมูลด้านศักยภาพและการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด ด้านการตลาดการท่องเที่ยว จังหวัด ด้านการสื่อสารและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ด้านการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวของพื้นที่ และทำการตรวจสอบสภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล และทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) เพื่อหาโอกาสและ ปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาในอนาคต ด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อเป็นการแนวทางในการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล รวมถึงการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล 5 กลุ่ม รวม 21 คน ดังนี้

3.1 หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการด้านการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล รองผู้อำนวยการด้านการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล และนักพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล

3.2 หน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว ผู้ประกอบการที่พัก

ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบการขนส่ง และผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึก

3.3 ประชาชน จำนวน 8 ท่าน ได้แก่ ผู้แทนจากภาคประชาชนประกอบไปด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน และปราชญ์ชาวบ้าน เป็นตัวแทนจากอำเภอเมืองสตูล อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอมะนัง

3.4 ภาคนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 2 ท่าน ได้แก่ ครู อาจารย์ ในสถานศึกษาของรัฐ และเอกชน

3.5 ภาคนักวิชาการด้านการตลาด จำนวน 2 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาด

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) รวมทั้งหมด 21 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวและ ภาคนักวิชาการด้านการตลาด รวมถึงจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย เอกสาร และบทความวิชาการ ตลอดจนสำรวจพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดความสำคัญ จัดกลุ่มเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์จำแนก สรุปประเด็นสำคัญแนวทางพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล

ผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ข้อแรก พบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่นของจังหวัดสตูล ได้แก่ เกาะหลีเป๊ะ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา อุทยานแห่งชาติทางทะเลหมู่เกาะเภตรา ถ้ำภูผาเพชร หาดสันหลังมังกร ถ้ำเจ็ดคด ปราสาทหินพันยอด ถ้ำเลสเทโกดอน และน้ำตกวังสายทอง

จังหวัดสตูลมีจุดแข็ง คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน เหมาะสมต่อการลงทุน การค้า การท่องเที่ยว และมีลักษณะภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว

จังหวัดสตูลมีจุดอ่อน คือ มีโครงสร้างพื้นฐานของระบบคมนาคมที่มีอยู่ยังไม่เอื้อต่อการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวยังไม่กล้าลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพด้านการท่องเที่ยว บุคลากรท่องเที่ยว

ยังขาดทักษะในด้านภาษา ต่างประเทศ และทักษะด้านการบริการ ตัวแทนของประชาชนที่มีบทบาทในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวยังไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่นานาชาติ ขาดการสร้าง Brand ทางการท่องเที่ยว และไม่มีผลิตภัณฑ์และสินค้าชุมชนที่เป็นอัตลักษณ์ และขาดนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวที่จะเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการสิ่งแปลกใหม่

จังหวัดสตูลมีโอกาสนในการพัฒนา คือ มีชายแดนที่ติดกับประเทศมาเลเซีย ซึ่งอำนวยต่อการท่องเที่ยว นโยบายรัฐบาลเอื้ออำนวยให้เกิดการพัฒนาวัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยว การเติบโต และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถนำมาใช้ในการพัฒนา การบริการท่องเที่ยว

จังหวัดสตูลมีอุปสรรคในการพัฒนา คือ สถานการณ์ความไม่สงบของจังหวัดชายแดนภาคใต้ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและสภาพแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ขาดความร่วมมือในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ชุมชน

จังหวัดสตูลมีศักยภาพในการพัฒนาท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ เป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความโดดเด่นซึ่งนำมาเป็นจุดขายที่แหล่งท่องเที่ยวคู่แข่งไม่สามารถเทียบเคียงได้

วัตถุประสงค์ข้อที่สอง พบว่าจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก (SWOT Analysis) ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงสภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก (SWOT Analysis) ได้แก่ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ของการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล โดยได้แนวทางดังนี้

การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้ได้มาตรฐานสากล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและอุทยานธรณีสตูลให้ได้มาตรฐานสากล การอบรมให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ การอบรมพัฒนาให้ความรู้ในเรื่องความสามารถแข่งขันในตลาดการแข่งขันในตลาดการท่องเที่ยว การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านภาษาต่างประเทศ ด้านทักษะการให้บริการตามประเภทของธุรกิจ ปลุกฝังจิตสำนึกของบุคลากรในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การวางแผนสำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงพร้อมกับการพัฒนาและฟื้นฟู โดยการปรับปรุงซ่อมแซมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงพร้อมกับการพัฒนา และการสร้างวัฒนธรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน

วัตถุประสงค์ข้อที่สาม พบว่าจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก (SWOT Analysis) ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงสภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก (SWOT Analysis) ได้แก่ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน

(Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ของการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล โดยได้แนวทางดังนี้

การส่งเสริมการตลาดด้านท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเชิงอนุรักษ์สร้างเส้นทางการท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติ การส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบและต่อเนื่อง และสร้างการรับรู้ที่ดีทางการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม โดยการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชนด้วยการสื่อสารผ่านสื่อมีเดีย สื่อสิ่งพิมพ์และระบบอินเทอร์เน็ตการสร้างวัฒนธรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน และการสร้างแบรนด์การท่องเที่ยวจากอัตลักษณ์ท้องถิ่น

การอภิปรายผล

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ศักยภาพของจังหวัดสตูลในการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ เป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความโดดเด่น อีกทั้งตั้งอยู่ในบริเวณที่สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ทั้งทางบก และทางน้ำ มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ และมีลักษณะภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว ซึ่งนำมาเป็นจุดขายที่แหล่งท่องเที่ยวคู่แข่งไม่สามารถเทียบเคียงได้

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความหลากหลาย มีทัศนียภาพที่มีความสวยงาม น่าสนใจ และเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยว แต่ยังพบว่าปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานของระบบคมนาคมที่มีอยู่ยังไม่เอื้อต่อการท่องเที่ยว ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมความสะอาดในพื้นที่ และกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวไม่หลากหลาย จึงต้องมีการวางแผนสำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมพร้อมกับการพัฒนาและฟื้นฟู โดยการปรับปรุงซ่อมแซมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม การสร้างวัฒนธรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน และควรมีการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ให้มีความหลากหลายและครบครัน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และเพิ่มกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล พบว่า ตัวแทนของประชาชนที่มีบทบาทในการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวยังไม่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวสู่นานาชาติ ขาดการ

สร้าง Brand ทางการท่องเที่ยว และไม่มีผลิตภัณฑ์และสินค้าชุมชนที่เป็นอัตลักษณ์ และขาดนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวที่จะเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการสิ่งแปลกใหม่ จึงต้องมีการสร้างการรับรู้ที่ดีทางการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม โดยการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชนด้วยการสื่อสารผ่านสื่อมีเดีย สื่อสิ่งพิมพ์และระบบอินเทอร์เน็ต การสร้างแบรนด์การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนจากอัตลักษณ์ท้องถิ่น การส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบและต่อเนื่อง โดยการใช้กลยุทธ์การตลาดออนไลน์

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้จากงานวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดสตูล ทำให้ได้เรียนรู้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล สามารถนำแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล ไปปรับใช้ในการวางแผนงบประมาณพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม ผู้ประกอบการทางท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลสามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาวางแผนในการพัฒนารูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบสินค้าบริการได้อย่างเหมาะสม รวมไปถึงชุมชนได้เรียนรู้ถึงบริบทพื้นที่ของตนเองและสามารถนำแผนนี้ไปใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม และนักวิชาการ อาจารย์ และนักวิจัย สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้า และสามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงและปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับหน่วยงานภาครัฐ คือ นโยบายพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในทุกแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำการตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ผ่านสื่อออนไลน์ นโยบายจัดฝึกอบรมบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสตูล และนโยบายยกระดับคุณภาพของบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศ และมีทักษะการให้บริการที่เป็นเลิศ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ คือ เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและอุทยานธรณีสตูลให้ได้มาตรฐานสากล เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับ วิถีชีวิต วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน และพัฒนาศักยภาพบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้กระบวนการ

มีส่วนร่วมผสมผสานเทคโนโลยีให้เกิดนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวสู่ตลาดการท่องเที่ยว 4.0

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ควรทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดอื่นนอกเหนือจากจังหวัดสตูล

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรศึกษาเกี่ยวกับการทำคอนเทนต์มาร์เก็ตติ้ง สำหรับการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล เพื่อกระตุ้นให้เกิดการรับรู้และการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยมายังแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสตูล การศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างภาพพจน์และเกิดการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดสตูล และศึกษาและพัฒนาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล ในมิติการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าทรัพยากรท้องถิ่นให้มีอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ดุงศรีแก้ว, (2549). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ศึกษาเฉพาะกรณี: บ้านวังน้ำมอกอำเภอสรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). “เที่ยวลดหย่อนภาษีเมืองรอง 55 จังหวัด”. Retrieved 8 ธันวาคม, 2562, from <https://web.facebook.com/AmazingThailand/posts>
- ฉันทซ์ วรรณณอม, (2552). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ, สามลดา.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์, (2551). การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เดวิด สโคว์ซิลล์, (2561). “World Travel and Tourism Council: WTTC ไทยติดโผชาติท่องเที่ยวโตเร็วที่สุดในโลก.” Retrieved 8 ธันวาคม, 2562, from <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/747014>
- นิตา ชัยกุล, (2555). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ , สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พะยอม ธรรมบุตร, (2549). เอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ, สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มหาวิทยาลัยนครินทร์วิโรฒ.
- พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์, (2553). การท่องเที่ยวชุมชน. กรุงเทพฯ , โอ.เอส.

วีระพล ทองมา, (2547). การจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. เชียงใหม่, คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2557). ฐานข้อมูลชุมชนที่มีการดำเนินการท่องเที่ยว ณ ปี 2557. เชียงใหม่, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น

Translated Thai References

Chaikul, N. (2012). Tourism industry. Bangkok, Publishing House of Chulalongkorn University. (in Thai)

Community-based tourism institute (2014). Community database of tourism activities As of 2014. Chiang Mai, Dog Publishing, Far Eastern College. (in Thai)

Dungsrikaew, K. (2006). Community Tourism Management as a Case Study: Ban Wang Nam Mok, Si Chiang Mai District, Nong Khai Province. Bangkok: Thammasat University. (in Thai)

PimonSompong,C. (2008). Planning and development of the tourism market. Bangkok, PublisherKasetsart University. (in Thai)

Rungsat, P. (2010). Community tourism. Bangkok, O.S. (in Thai)

Scowchill, D. (2018). "World Travel and Tourism Council: WTTC Thailand is the fastest growing country in the world." Retrieved 8 December 2019, from <https://www.bangkokbiznews.com/news./detail/747014> (in Thai)

Tourism Authority of Thailand. (2018). "Tax reduction for 55 provinces in the secondary city" Retrieved 8 December 2019, from <https://web.facebook.com/AmazingThailand/posts>

Thammabut, P. (2006). Documentation of teaching and learning on elements of tourism. Bangkok, Phat Institute of Ecotourism, Maha Wittaya Lan Srinakarinwirot. (in Thai)

Thongma, W (2004). Cultural Tourism Business Management. Chiang Mai, Faculty of Tourism Development, Mae Jo University. (in Thai)

Wannom, C. (2009). Travel industry. Bangkok, Sam Lada. (in Thai)

